

glasba

slovenske kulturne akcije

L. IX. 3. - 4. VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 28. 2. 1962

OKVIR NEVARNOSTI

Ne bo krivična trditev, da smo Slovenci v letu 1918 vstopali v novo Jugoslavijo kot najbolj iskreni Jugoslovani. Srbi so že imeli svojo državo, Hrvati so imeli z Madžari posebno pogodbo, le mi smo bili v Avstriji izpostavljeni najhujšemu raznarodovanju in bi naša usoda bila najbrž zapečatená, če bi ob koncu prve svetovne vojne zmagale centralne velesile. Lahko bi rekli, da se je za avstrijske Jugoslovane prav iz Ljubljane razlivala najčistejša jugoslovanska miselnost; saj je bil že leta 1911 v Ljubljani hrvatsko-slovenski kongres, kjer sta se najmočnejši stranki Hrvatov (Starčevićeva) in Slovencev (VSL) v posebni resoluciji izrekli za skupnost vseh Jugoslovancev. Bila je najzvestejša misel v tradiciji Strossmayerja, katere najmočnejši glasnik je bil J. Ev. Krek.

Razočaranje je prišlo že v prvi Jugoslaviji; višek je doseglo za časa vojaške diktature kralja Aleksandra, ko so nam iz Beograda zadajali udarce, kakor jih Slovincem še nemški Dunaj ni upal izekavati. Toda kljub vsemu je Slovence tja do l. 1945 preveval duh realnega patriotizma.

Pred leti smo prav v „Glasu“ začeli opozarjati na ukrepe beograjske politike, ki je zastavila sekuro na korenine slovenstva. Marsikdo je majal z glavo in ni veroval; menili so, da objavljamo nekontrolirane, pristranske, s posebnimi nameni skovane novice. Dasi smo navajali dokaze in začeli citirati domače, ljubljanske vire, je bilo še vedno nekaj nevere... Sicer pa: saj je na zunaj izgledalo, da je nemogoče govoriti o tem, kako je slovenstvo v nevarnosti; nikdar ni izhajalo toliko slovenskih knjig (povprečno izide vsaj pet knjig ali publikacij na dan), umetnostno delo in šolstvo je na višku. In vendar: poročila so govorila o nevarnostih, pisali smo mi in pred poldrugim letom so začeli o tem pisati tudi v Ljubljani — pisala je Naša sodobnost, pisali so Naši razgledi... In še ni bilo dovolj! Res je, težko bi verovali v nevarnost za obstoj slovenskega naroda, ki se je na poti svoje 15 stoletij stare zgodovine dvigal vedno više v svojo narodno individualnost: kulturno, politično in gospodarsko.

Nevarnost pa je dejansko večja, kakor pa nam je grozila kdajkoli. Partija je zasekala v dvoje: med tistimi, ki so se narodno ohranjali z vero (in teh je ogromna večina), je začela uničevati delo Cerkev in širiti ateizem med mladino; na sorodnem, in vsekakor skorajda enako močnem, duhovnem polju je začela spodnašati temelje kulturne samobitnosti, maje se zgradba jezika, prepajanje slovenstva z južnimi elementi se bohotno razpreda, pospešuje se stopitev slovenstva v neko „nadnarodno“ jugoslovanstvo, ki bi mu potem sledil prehod v neko amorfnó, kozmopolitsko komunistično maso, kjer bi narodov več ne bilo... Kako daleč je segla debata, se more razbrati iz polemike med Čoščem (ki je branilce slovenske narodne individualnosti nazval „povampirjene nacionaliste“) in Pirjencem — med marksistoma, ki sta razkrila načrte marksizma v Naši sodobnosti (štev. 12, 1961).

Debata pa ostaja samo na vrhu, širokih ljudskih množic ne zajema. Da je slovenstvo v nevarnosti, ljudje doma komaj opažajo. Obratno, zunanji dogodki kažejo, da to ni res. Toda črv gloda naprej in prav v bistvu: kakor ruši partija verske osnove slovenske duhovnosti, tako se s podrejanjem slovenske literature v skupno jugoslovansko rušijo temelji individualnosti slovenskega naroda. Po uradih, na železnici, po obratih se uvaja srbohrvaščina — ljudje pri izbiri hitrega branja segajo po zagrebških in beograjskih izdajah, ker so zaradi velikih naklad cenejše od slovenskih... Osrednja državna kulturna propaganda se vodi tako, da zunanji svet ne sme vedeti, da je v Jugoslaviji „samostojna ljudska republika Slovenija“, za narod, ki ima svojo literaturo, kulturo in umetnost, 1500 let staro indivi-

(Dalje na 4. strani)

MEDDOBJE (št. 5-6, VI)
prinaša:

PESMI: Fran Zoré: Kol, Ko bi le vedela, In zopet je pomlad, Stara mati, Jaz pa pojdem na to goro, Pri preprogarki, Neznanemu junaku, Epitaf, Psalm, Juda Iškariot, Rerezentiramó, Pošta - Vestibil, Jaz angel, Trinajsta iz cikla „Dežela“, Nazarenc. — Milena Šoukal: Pesmi.

PROZA: Stanko Janežič: Pogovori.

ESEJI: Alojzij Geržinič: Moderna glasba; Rafko Vodeb: Celice, rak in moderna umetnost.

RAZPRAVA: Tine Debeljak: Stanko Majcen — pripovednik (II.).

ČAS NA TRIBUNI: Tehnika in kultura (ing. Stane Gaber); Kultura za rdečimi zastori (II.) (Lev Detela).

ČRKE, BESEDE, MISLI: Zaprtá in odprta vrata (R. Jurčec).

ZAPISKI: Iz slovaške poezije (Lev in Milena Detela).

Ali že imate srečko Umetnostne loterije Slov. kult. akcije? Žrebanje bo 15. aprila 1962. Med dobitki so dela sodobnih slovenskih umetnikov — in umetnina je danes velika dragocenost. Omisli si srečko — dobiš jo pri poverjeniku ali pa na upravi SKA: Alvarado 350, Ramos Mejía, Prov. Buenos Aires, Argentina.

Tik pred izidom:

MEDDOBJE (5-6, VI)

— — —
Tiska se

Stanko Majcen
POVESTICE

Cena srečke Umetnostne loterije SKA je izredno nizka, vendar prejmeš z njo umetnino, delo slovenskega mojstra, ki je velike vrednosti. Ali jo že imaš? Kupi jo čimprej!

Poverjeniki in prijatelji SKA prodajajo srečke Umetnostne loterije. Če so ti nedosegljivi, piši na pisarno SKA in prejel boš, kar bo prineslo veselje in vero v tvoj slovenski dom.

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228
Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

— MECENSKI DAR: N. N., Bs. Aires, 7 mesečnih prispevkov, 7000.— pesov.

ZA SKLAD GLASA: g. Pekolj Ivan, San Luis, 10; g. Urh Franc, Lanus, 50; g. Jager Franc, Lanus, 10; g. Lužovec Janez, Lanus, 100; g. Jemec Stane, Lanus, 40; g. Jarc Franci, Billinghamurst, 50; N. N., Capital, 100; g. arh. Sulčić Viktor, 500; g. Debevec Lojze, Moron, 50; g. dr. Celestin Jelenc, Munro, 100 pezov; g. Soukal Milena, Chicago, 3 dol.; g. prof. Anžič Anton, ZDA, 2 dolarja.

— KAREL MAUSER v španskem prevodu. GLAS je že pred meseci objavil novico, da je povest Karla Mauserja *Kaplan Klemen* izšla v španskem prevodu in, kar je še bolj zanimivo, da je pisatelj šele iz GLASA izvedel za ta prevod, potem ko je knjiga že izšla tudi v nemščini. Španski prevod je oskrbel José I. Bellock Zimmermann in sicer iz nemškega (2. izdaja), ker novela v slovenščini v knjižni obliki še ni izšla, pač pa dvakrat kot podlistek v časopisih. Španski prevod je založila založba Luis de Caralt v Barceloni in sicer v zbirki, ki prenaša prevode del svetovnih avtorjev (do sedaj je v tej zbirki izšel Ivo Andrić in neki Hitrec z romanom *El Hijo de la Luna*). Na ovoj knjige je razlaga dela; podane so značilnosti kaplana Klemena kot modernega duhovnika; poročevalec vzporeja delo ob spise Grahama Greeneja, Fr. Mauriaca in G. Bernanosa, ki so tudi obravnavali probleme duhovništva. V prevodu so ohranjena slovenska imena, seveda v kastiljski pisavi, nikjer pa ni nobene besede o avtorju in njegovi narodnosti. Iz navedbe o „originalnem“ naslovu dela in pa ime nemške založbe ustvarjajo vtis, da je avtor nemškega rodu, ki pač piše zgodbo s slovenskega ozemlja... — Pisatelju K. Mauserju, ustvarjalnemu članu Slovenske kulturne akcije iskreno čestitamo. Našim bralcem pa svetujemo, da si knjigo naroče (v Španiji velja 100.— pezov) in jo poklanjajo svojim tukajšnjim prijateljem. Založba Slov. kulturne akcije je pripravljena naročiti večje število izvodov naravnost pri založbi. Vabimo k odzivu, ker je knjiga izšla v lepi opremi in še lepšem tisku.

— Pesnik in pisatelj Stanko Janežič je v Trstu (založba Mladike) izdal zbirko pesmi v prozi, ki ji je dal naslov *Moja podoba*. Knjiga obsega 126 strani s poglavji: Dom, Tujina, Srečanja, Tuskul, Slovo od Rima, Planine, Pogovori. Z izvirnimi lesorezi je zbirko opremil Avrelj Lukežič. V zbirki je avtor pokazal, da se je povzpел v izrazu in podobah do močnih prijemov in je to gotovo njegovo najboljšo delo. Zbirka bo v prodaji tudi v pisarni Slov. kult. akcije, cena izvodu bo 140.— pesov. Pisatelju, našemu članu čestitamo!

— Slovenski klub v Melburnu je izdal prvo pesniško zbirko Humberta Pribca: *Bronasti tolkač*. Zbirka obsega 36 pesmi in je bila tiskana v tiskarni Simon Špacapan. Klub poudarja, da je to prva slovenska knjiga, ki je izšla v Avstraliji. — Uprava SKA bo v Argentini knjigo prodajala in bo cena objavljena, brž ko pride pošiljka iz Avstralije.

ZBIRKA ČRTIC VINKA BELIČIČA „NOVA PESEM“

(Predavanje na tržaškem radiu)

Ob koncu lanskega leta je izšla v založbi Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu nova knjiga našega tržaškega pesnika in pisatelja Vinka Beličiča. Knjiga ima naslov „Nova pesem“ ter obsega na 122 straneh štirinajst literarnih stvaritev, ki bi jih namesto črtice lahko bolje imenovali „pesmi v prozi“. Tako jih pojmuje tudi avtor sam, saj je dobila vsa knjiga naslov po eni izmed njih. V resnici pa se znajdemo nekoliko v zadregi, če bi hoteli dati točno literarno definicijo tem Beličičevim spisom, ki so tako značilno njegovi, tako osebni in prvinski, tako odgovarjajoči naravi in bistvu njegove poezije, da zanje skoro ni mogoče uporabiti tradicionalnih, ustaljenih literarnih meril in shem. Tudi če bi dejali, da so to pesniške meditacije, bi le delno izrazili njihov značaj, ker je v njih toliko svežine in humorja, toliko življenjske neposrednosti, dejanja in kraške ter sploh slovenske pokrajine, da daleč presega okvir tistega, kar razumemo pod pojmom „pesniška meditacija“.

Predvsem naj povem, da sem to drobno knjigo prebral v dušku takoj prvič, ko sem jo radovedno vzel v roke, čeprav sem jo mislil samo malo prelistati in si prihraniti branje za pozneje. Kljub vsemu svojemu lirizmu je namreč Vinko Beličič odličien pripovedovalec. Ne rečem „pripovednik“, ker ima ta izraz preveč epski in preveč širok pojem, ampak „pripovedovalec“ — v pomenu ljubeznivega pripovedovanja med štirimi očmi, v takem smislu, kot si prijatelji v medsebojnih razgovorih zaupajo svoje veselje in žalost, upe in razočaranja, vsakdanje družinske dogodke in misli o dogajanju v svetu. Seveda Beličič ni ustvaril neke nove, presenetljive in nadvse učinkovite pripovedne tehnike, v kakršno verujejo, kot se zdi, razni moderni prozaisti in naj bi pomagala zamaskirati idejno praznino njihovih del. Napetost in zanimivost Beličičevega pripovedovanja izhajata prav iz miselne, ali če hočemo, iz poetične vsebine njegovih spisov. Bravca kar očara nenavadno poetični svet, ki ga Beličič razgrinja pred njim, in preden se zave, se znajde pod njegovo sugestijo ter mora slediti njegovim vizijam do konca, to se pravi, do zadnje strani.

Beličič je svoj svet zavestno omejil na svojo družino in na najbližje, najneposrednejše življenjsko okolje, iz katerega posega in ga razširja le v spomine in v pokrajino, ki je nerazdružno, skoro mistično povezana z njegovo mladostjo: to je v svet brezovih stelnikov in tihih samot, v Belo krajino, tistih dni, ko stelnikov še niso preorali in jih skušali spremeniti v donosnejše sadovnjake. Ta njegov svet je majhen, ni pa ozek, ni zaprt sam vase. V njem se odražajo tudi veliki problemi in dogodki širokega sveta, od vesoljskih raket do političnega dogajanja. Toda vse je prikazano skozi prizmo osebnega doživljanja in čustvovanja ali podoživljeno po nedolžni otroški pameti. In naj takoj priznam, da sem odkril v tem največji čar Beličičeve knjige. Čeprav je vsa povezana z življenjem in je direktno zrasla iz njega kot reakcija občutljive pesnikove glušne na tisto, kar se dogaja okrog njega, ni v njem niti ene same širokoustne fraze, niti ene same kategorične sodbe, niti ke zveneče retorike in niti leporočja. Beličičevo pripovedovanje je intimno in predvsem obzirno. Vsega se dotika rahlo, z roko, ki hoče omiliti bolečino in tolažiti, ne pa zasekati kako novo rano ali poudariti kak idejni imperativ! Kolikor vem, ne zna v današnji slovenski literaturi nihče drug tako intimno in obzirno pisati ter se dotikati bolečih ran našega slovenskega in splošnega življenja. Pri tem pa je Beličič vse prej kot pasiven do sodobnega dogajanja. V vseh svojih meditacijah zavzema bolj ali manj direktno stališče do njega in do velikih idejnih problemov, ki zaposlujejo današnji svet, le da jih razkriva v njihovih učinkih na svoj mali pesniški svet, na svojo družino, na svoje lastno življenje in na košček kraške narave, sredi katere živi. Sredi te narave, na samotnem sprehodu po

zamegljeni zimski kraški pokrajini razmišlja o svojem življenju in o svetu ter išče vsemu smisla: „Vsa ta bolečina mu je šla ko mrzla senca skozi dušo — kos pa je v altu žgolel svoje kratke verze v megli in ni obmolnil. Pel je vztrajno, da bi poslušajočemu pomogel prenesti skušnjavo, ki mu je šepetala: 'Naredi križ čez vse in poklekni! Oboževal si svobodo, zdaj pa — ti, ki se nisi rodil za džunglo — vidiš, da je bolje malo manj svobode in malo več pravice ali vsaj doslednosti!' Premaknil se je za nekaj korakov, a bil je zmerom sredi iste megle. Misli je na ptice v gozdovih detinstva na vzhodu, in koprneča misel mu je obudila spomin. Spomnil se je materine vere in njenega poguma, in tedaj mu je zapel kos, da je treba le malo počakati, zakaj potegnila bo sapa, razpihala meglo in zemlji vrnila mlado sonce. Treba je imeti vero, da bo kos, ki poje v megli, zdaj zdaj otresel mokro perje v vedrem sončecu in bo jutri nov dan: svetel, spočit in pogumen. Ogromni zvon, ki to uro z vso težo nizko visi nad njim (nad samotnim sprehajalcem v megli) in mu molče grozi z udušitvijo in večnim molkom, se bo vzdignil in izginil v toplo, brezdanzo modrino neba, oglasili pa se bodo na krilih mlade svetlobe škrjanci in daleč iz zelenja bo klicala kukavica.“

Ta odstavek iz ene izmed njegovih pesmi v prozi zelo značilno in plastično kaže značaj teh Beličičevih meditacij, njihovo aktualnost in miselno ostrino. Čeprav poznamo avtorja kot enega najvažnejših lirikov današnje slovenske literature, moramo tudi priznati, da je v miselnem pogledu eden najbolj odkritih in najpogumnejših, če ne celo najbolj odkrit do sebe samega in najbolj pogumen navzven. Sicer z vso delikatnostjo in obzirnostjo, ki ju je zmožen, a vendarle odločno in brez obotavljanja polaga prst na boleče točke našega življenja. Čeprav ves religiozen — lahko bi ga označili celo za najreligioznejšega pesnika, kar jih danes pesni v slovenskem jeziku — se ne pomišlja razkriti površni in nekoliko hinavski značaj nedeljske verske prakse nekaterih. Vse to pa z ljubeznijo, rahlo ironijo, s katero tudi sebi ne prizanaša. Iskrenost je sploh ena izmed glavnih odlik Beličičevega pisanja. To je ključ, v katerem se manifestira njegova poezija. Že zaradi take iskrenosti se nam te njegove strani takoj priljubijo. Nekaj toplega, pristnega veje iz njih ter nam gane srce. Pri tem se šele zavemo, kako zadnja leta pogršamo tako iskrenost, tako pristnost občutja in odkritost razmišljanja v slovenski literaturi, ki je v veliki meri izgubila posluš za intimne resnice, za intimne strani življenja. Vinko Beličič je v tem pogledu — skoraj bi dejali — osamljen pojav v današnjem slovenskem literarnem svetu. Ni se vdal retoriki in skušnjavi, da bi pisal po ideoloških tezah. Vse, kar napiše, je strgano iz njegove notranjosti, resničen del njegga samega. Zato je tudi izviren. Čeprav zavzveni kak stavek po cankarjansko, lahko rečemo, da je eden najbolj izvirnih slovenskih piscev sedanosti, kar je ta nova knjiga še posebej potrdila. V njej ni kake po sili izvirne življenjske filozofije, s katero bi skušal osvojiti in očarati bravca, ampak se odraža v njej resnična pisateljska osebnost z lastnim prepričanjem, do katerega se je prikopal v dolgih urah samotnih meditacij. Branje njegove knjige vzbuja blagodejen občutek kakor močno krepčilo. Na mnogih mestih se bravec zaloti ob misli, da si ni mogel predstavljati, da je mogoče pisati o takih dozdevno nevažnih in skritih straneh življenja tako lepo in pomembno, kot piše Beličič v tej svoji „Novi pesmi“. Mirno lahko rečemo, da pomeni ta knjiga vrh dosedanjega Beličičevega pisanja in novo stopnjo njegovega pesniškega in človeškega dozevanja. Hkrati pa se nam zdi, da je Beličič v tej smeri že dosegel virtuosno popolnost in da si skoraj ne moremo predstavljati, kako bi mogel še dalje razviti in izpopolniti to obliko svoje poezije, ne da bi jo tematično razširil s tem, da bi razmaknil meje intimno majhnega sveta, iz katerega zdaj zajema. Nevarnost je, da bi se začel ponavljati, čeprav v prijetnih in tudi literarno učinkovitih variacijah. Vedno bo res ostal predvsem pesnik. Toda njegova izredna izrazna sredstva in njegova umetniška ter miselna dozorelost mu zdaj omogočajo, da se loti novega eksperimentiranja, ali bolje rečeno, da skuša najti svojim literarnim stvaritvam nove duševne hrane.

Težko je reči v tem pogledu kaj določnejšega, toda zdi se nam, da Beličič že sam to čuti in da je zavestno ali podzavestno nakazal smer takega svojega razvoja v spisu *Motacilla montana*, ki je v resnici že majhna novela, ali pravzaprav osnutek novele, v kateri se je omejil samo na opisovanje čustvenega stanja, ni pa skušal razviti dejanja. Avtor nenadno prekine pripovedovanje in pušči bravca razočaranega. Dokazal pa je, da je sposoben novega razvoja v to smer, kar bi niti ne smelo presenetiti ne njegovih bravcev ne njega samega, saj je začel svojo literarno pot s pripovedno prozo in se vedno spet nekako koketno vrača k njej, kot bi hotel sam sebi dokazati, da razpolaga s pripovednimi kvalitetai. Seveda mu s tem nočemo sugerirati, da bi se prelevil v epskega pripovednika, čutimo le, da mu postajajo dosedanje meje njegovega pesniškega sveta že preozke. To smo vedeli v resnici že prej, toda ta njegova knjiga nas je v tem prepričanju le potrdila.

Bogastvo njegove poezije in zrelost njegove miselnosti in njegovega krščanskega humanizma zahtevata nove oblike izražanja in ne dvomimo, da jih bo Beličič prej ali slej tudi našel in uporabil. Vztrajati pri sedanjih oblikah bi pomenilo, da se odpoveduje novim možnostim in da se okrnjuje v svoji sposobnosti, ter si zapira razvoj naprej in navzgor. Beličič je redki primer organskega, nenehnega umetniškega razvoja v slovenski literaturi, brez posebnih skokov, padcev in nihanja ter brez ideoloških in literarno-modnih preskokov. Včasih se nam je zdelo, da teži k nekakemu odmikanju od aktualnosti, toda vtis je bil le bežen in zadnji dve njegovi knjigi sta ga dokončno pregnali. Zdaj lahko rečemo, da je bližji današnji resničnosti kakor velika večina drugih pišočih Slovencev naših dni.

Značilni znak njegove nove zrelosti je zlasti njegov humor, ki smo ga nekaj pri njem pogršali. Zdaj zna presojeti dogajanje okrog sebe nekam zviška, z rahlo ironijo in humorjem, ki ljubeznivo očarjata njegove družinske zgodbe in meditacije. S to ironično lahkotnostjo gre celo preko resnično žalostnih strani življenja.

Končno naj spregovorimo še o njegovem jeziku, ki je tudi ena izmed velikih odlik njegove knjige. Človek jo bere s posebnim užitek, kom že samo zaradi izredno lepega izražanja, ki razodeva avtorjev izbrušeni čut za jezik. Tudi v tem pogledu pomenijo Beličičeva dela in posebno to zadnje nekaj izrednega v današnji slovenski literaturi, saj menda ni nikogar, ki bi dajal tako važnost lepemu izrazu in skrbno izdelanemu slogu. Ob Beličičevem pisanju se bravec spet zave lepote slovenskega jezika in ga še bolj vzljubi.

Ta Beličičeva „Nova pesem“ je po naši presoji skoro gotovo umetniško najbolj dozorelo in miselno najpomembnejše delo, ki je izšlo v lanskem letu v okviru slovenske literature, in z njim se nadaljuje tradicija, ki povezuje slovensko književnost z mogočno strujo žive evropske literature in krščansko-humanističnega pojmovanja življenja nasproti ideološkim totalitarizmom in sterilnosti besedne retorike.

Francè Jeza

V VSAK SLOVENSKI DOM — SLOVENSKO UMETNINO!

Priobčujemo novo slovensko umetnino, dar Slovenski kulturni akciji za njeno IV. Umetnostno loterijo.

(Dalje s 1. strani.)

Francè Kralj:
SVETA DRUŽINA

— Pisateljica Mira Miheličeva je napisala novo dramo „Veverica ne sme umreti“ in je bila premiera v Mestnem gledališču v Ljubljani. Režiral je Jože Gale, glasbeno spremljavo pa je skomponiral Marijan Vodopivec.

— Sovjetska drž. založba je na zahtevo javnosti izdala Zbrane pesmi Borisa Pasternaka. Knjižica objavlja 171 pesmi. V nekaj tednih je izdaja dosegla že tretjo naklado in je bilo prodanih dosejaj nad 800.000 izvodov, kar je za pesniško zbirko vsekakor zelo visoko število.

— Françoise Sagan je napisala novo dramo „Parfois les Violons — Včasih violine...“ in so pri premieri dela sodelovali najboljši

dualnost. Pripravlja se širokopotezen ustavni načrt, ki bo posamezne narodne republike odpravil. Slovenci, ki odhajajo na jug, že v prvi generaciji več ne govore slovensko, kaj šele, da bi pomislili na organizacijo slovenskih šol — vsaj v taki obliki, kakor jih imajo zamejski Slovenci.

Ko se bo omajala vera, zašibila zvestoba lastnemu jeziku, knjigi in umetnini, bo propadla zadnja osnova, s katero se Slovenec še chranja kot pripadnik naroda, ki si je zvesto ohranjal in bogatil njemu dane talente. Oboje pa mora sloneti na obrambi, ki jo nosi vsak posameznik v sebi; čuvati mora prvine slovenstva kot tisto, kar ga edino more ohraniti v pravem dostojanstvu pripadnika človeškega rodu. Gre tedaj za rešitev človeka, ki ga skuša marksizem uničiti in utopiti v morju brezrazredne in breznarodne družbe. Odprava slovenstva je le eno, a najstrašnejše sredstvo. Režim je ustvaril razmere, ko se množica za take zadeve ne zanima — nima časa, da bi gledala za zaveso, ko je pred njo na odru tolik blesek prividnega razmaha. Sicer se dvigajo glasovi kulturnikov, toda ti žive od rok režima in so na žalost brez pravega ugleda. Ostaja tedaj samo glas svobodne tujine; ona mora ustvariti pravo zavest nevarnosti, v kateri se slovenski narod doma nahaja. Kdor si pred tem zakriva oči ali se ozira stran — hote ali ne hote — dela v prid režimu, ki narodu prinaša smrt.

francoski igralci in igralko. Kritiki poudarjajo, da je delo sicer tehnično dobro napisano, po vsebini pa ni moglo prepričati. To je prvo večje delo, pri katerem je Saganova razočarala, pravi kritik velikega dnevnika „Le Monde“. Prva drama „Grad na švedskem“ je bila neprimerno boljša, pravi kritik velikega večernika.

— V Nemčiji prirejajo od konca vojne Mednarodne glasbene počitnice. Lani je bil 16. počitniški tečaj v Darmstadt in se ga je udeležilo nad 400 komponistov in glasbenih kritikov iz 38 držav.

— Zapadna Nemčija je v knjižni produkciji četrta država na svetu. Leta 1961 je izšlo 22.504 knjig (leta 1960 pa 16.532), od teh

Sodobni slovenski domovi morajo dihati slovenskega duha — in prisotnost tega duha naj izpričuje slovenska umetnina, slika — kip, delo slovenskega umetnika. Dobil jo bož, če kupiš srečko Umetnostne loterije SKA.

zajema literatura 21,7%, pravo in uprava 7,4%, šolske knjige 7%, vera in teologija 6,7%, zgodovina in kultura 5,4%, socialne vede pa 5,3%.

— Zapadna Nemčija ima skupno z Berlinom (zahodnim) 357 muzejev, ki imajo vsi ravnatelja s primernim štabom sodelavcev. Leta 1961 je obiskalo muzeje 8,7 milijonov ljudi. Na kongresu Zveze muzejev so imeli predavanje o „mehanizaciji in avtomaciji“ vodstva po dvoranah. Ugotovili so, da mehanika ne more nadomestiti živega vodnika.

— Višek jesenske glasbene sezone v Berlinu je bila izvedba Verdijevega Requiem, ki ga je dirigiral Herbert von Karajan. Igral je orkester berlinske filharmonije, pel pa zbor Pevske skupnosti z Dunaja. Solistične partije so peli člani milanske Scale: Antonietta Stella, Giulietta Simonatto, Carlo Bergonzi in Niccolò Zaccaria.

— V zgodovinski palači Madama v Turinu so podelili nagrado Marzotto. Za dramski oddelek je prvo nagrado prejel dramatik Diego Fabbri za komedijo „Portret neznanca“.

ZA UMETNOSTNO LOTERIJO SO DOSEDAJ DAROVALI

DOBITKE: Ahčin France: Kamenar, glina, 18 cm; Bukovec Ivan, Tihozitje, olje — Bukovec Ivan, Abstrakcija, barvasti tuš, 28.5x38.5; Černigoj Avgust, Oltar, olje — Černigoj Avgust, Cerkevna notranjčina na Kalu, tuš, 39.5x29; Gorše Franc, Angel, lepenka, aluminij, 21.5x54.5 — Gorše Franc, Dve risbi moterinstva, tuš, 28x45.5; Ivanc Aleksa, Pred vrati Afrike, olje, 75x106; Kralj Francè (dar g. Rafka Vodeba), Sv. Družina, gvaš; Kramolc Ted, Lastni portret, ujedanka — Kramolc Ted, Kresna noč, monotipija, 58.5x96; Papež Franc, Drevesa, olje, 69.5x49.5; Remec Bara (dar Slov. kult. akcije) Bariloče, papir, tuš; Savinšek Marjanca, Abstrakcija, papir, tuš, 28.5x38.5 — Savinšek Marjanca, Glava v barvah, papir, tempera, 30x41 — Savinšek Marjanca, Cvetlično tihozitje, tempera 25x38; Tone Kralj (dar neimenovane osebe iz Gorice), tri litografije.